

2003-12-15

Enligt sändlista

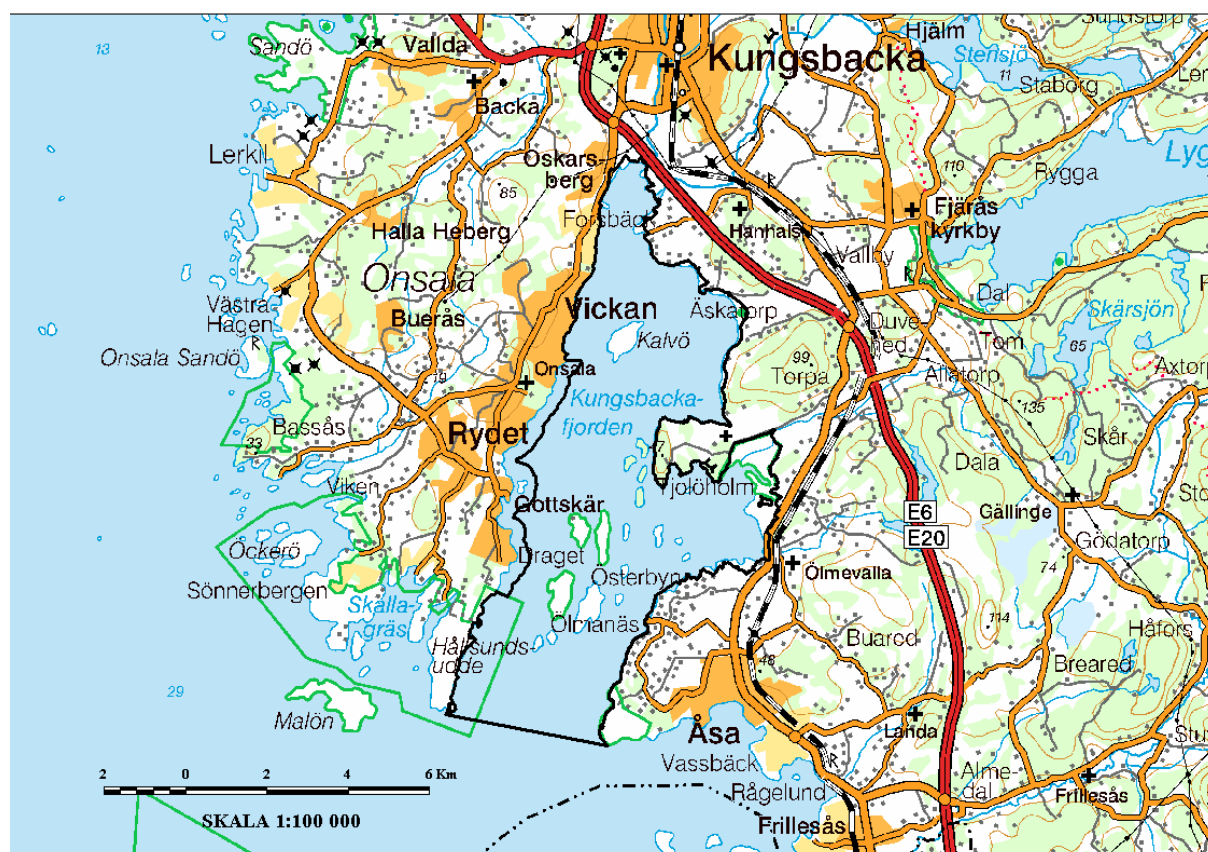
Bildandet av Kungsbackafjordens naturreservat i Kungsbacka kommun, Hallands län.

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken att förklara området som avgränsas enligt nedanstående karta som naturreservat.

När detta beslut vunnit laga kraft, skall Länsstyrelsens följande beslut upphöra att gälla:

- naturreservatet Lotsholmarna, 1 april 1968, ändrat 30 april 1981,
- naturreservatet Strandängar norr och söder om Tjolöholmshalvön, 25 november 1969,
- naturvårdsområdet Kungsbackafjordens öar, 20 augusti 1982 samt
- del av naturvårdsområdet Hållsundsudde-Sönerbergen, 27 september 1978.

2003-12-15

Beskrivning av området

Kungsbackafjorden ligger i en sprickdal som fortsätter norrut och kan följas upp till Göta älvs dalgång. Strikt enligt naturgeografisk terminologi är området inte en fjord utan snarare ett estuarium. I fjorden finns vidsträckta grundområden och som kontrast två djuprännor, varav den ena är hela 30 meter djup. Det finns ett sjuttioal öar och skär, varav de största är Kalvö, Ramnö och Vindö. Stora delar av fjorden är omgivna av flacka havsstrandängar och de största finns vid Äskatorp - Torkelstorp och Tjolöholm - Ölmevalla. I fjorden mynnar tre större vattendrag, Rolfsån, Kungsbackaån och Torpaån.

Området är växtgeografiskt intressant och flera arter har här sin svenska nord- respektive sydgräns. Norskstarr, strandstarr och saltstarr är exempel på det förstnämnda, medan smal kärringtand är exempel på det senare.

Fågellivet på de flacka strandängarna är rikt och det häckar täta bestånd av tofsvipor, rödbenor och större strandpipare. Av speciellt intresse är de rödlistade sydliga raserna av kärrsnäppa och gulärta. Av den förstnämnda finns endast ett trettiotal par i Halland och av dessa återfinns några par i Kungsbackafjorden.

De grunda vattnen tjänar som yngelkammare för många fiskarter, en del stationära, andra rörliga. Särskilt för flatfiskyngel spelar dessa botten en avgörande roll. Bland fiskarna finns många arter vilka temporärt invandrar, t ex makrill, sill, torskfiskar, lax och havsöring. Bottnarna med brunalger är lekplats för hornögda. Utanför de grunda bottenarna dominerar på större djup ofta mjukbotten. Dessa botten har ett rikt djurliv med arter, som lever mer eller mindre nere i botten sedimentet. Många av dessa arter, t ex musslor, snäckor, havsborstmaskar och kräftdjur har stor betydelse som föda för bottenlevande fiskar och en viktig roll i havets ekosystem. Historisk kan fjorden ha utgjort område med lokal torskproduktion. Inom de delar där ålgräs (*Zostera marina*) förekommer rikligt finns stora bestånd av ål. Fjorden är vandringsstråk för lax och havsöring. Många fiskar som på dagen lever på djupare vatten kommer nattetid in till "Zostera-ängarna" för födosök. I fjordens yttre del finns bestånd av krabba och hummer.

Kungsbackafjorden med dess talrika öar är viktig för friluftslivet. Småbåtsbeståndet är stort och har uppskattats till mellan 2000-3000. I fjorden finns goda badmöjligheter och ett omfattande fritidsfiske bedrivs på speciellt makrill och vitling.

Av den uppdelning i olika habitat som förordas inom nätverket Natura 2000 finns 13 habitat-typer inom Kungsbackafjorden. Av dessa upptar estuariet den största arealen, medan habitatet artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat är en s.k. prioriterad typ. Detta innebär att bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Totalt finns i Kungsbackafjorden 16 djurarter som finns med på listan över arter (SCI- och SPA-arter) vars skydd anses ha hög prioritet i EU. Arterna är knutna till området vid reproduktion, övervintring eller rastning under flyttningen. Av dessa arter kan nämnas lax, havsörn, fiskgjuse och kentsk tjärna.

2003-12-15

Skälen för beslutet

Länsstyrelsen Halland, har vid inventeringar och utarbetande av handlingsprogram för allmän naturvård 1977, utpekat Kungsbackafjorden som ett område med höga naturvärden. Kungsbackafjorden är också angivet som riksintresse för naturvård, friluftsliv och kulturminnesvård (MB 3:6), samt som område med särskilda hushållningsbestämmelser (MB 4 kap). Grundintervallet 0-6 meter är förklarat som riksintresse för yrkesfisket (MB 3:5).

Inom det föreslagna naturreservatet har tidigare genom Länsstyrelsens beslut förordnats om skydd enligt naturvårdslagen för Lotsholmarna (Kungsbackafjordens naturreservat) 1968-04-01, ändrat 1981-04-30, naturreservatet Strandängar norr och söder om Tjolöholmshalvön 1969-11-25, naturvårdsområdet Kungsbackafjordens öar 1982-08-20 samt del av naturvårdsområdet Hållsundsudde-Sönnerbergen 1978-09-27.

Kungsbackafjorden är också redovisad i SNV PM 1297, "Marina reservat på lista 1" och "Skyddsvärda kust- och havsområden" föreslagna av länsstyrelser, andra myndigheter, institutioner m fl. I projektet "Marina reservat i Sverige 1993" återfinns området som ett prioriterat objekt.

Regeringen har förklarat Kungsbackafjorden som särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv (79/409/EEG) om bevarande av vilda fåglar. Området, inklusive Tjolöholmshalvön är även föreslaget som särskilt bevarandeområde enligt rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, Natura 2000 - SE0510058

Kungsbackafjorden är redovisad i den kommunala Översiktsplaneringen 1990 under rubriken - Områden med riktlinjer och rekommendationer med stora naturvärden, stora kulturhistoriska värden och stora värden för friluftslivet.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap MB och översiktsplan.

Genom reservatsbeslutet säkerställs natur-, kultur- och friluftsvärden som annars hotats.

Syfte

Syftet med reservatet är

- att skydda och förstärka de marina biotoperna och därmed skydda den biologiska mångfalden,
- att skydda och förstärka betydelsen som reproduktions- och uppväxtområde för vilda djurarter,
- att bevara de angränsande havsstrandängarna med dess rika fågelliv,
- att bevara och hävda ett öppet kustpräglat beteslandskap av utmarkskaraktär på öarna ,
- att bibehålla den i området representativa landskapsbilden,
- att göra området attraktivt för det rörliga friluftslivet,

Syftet ska nås genom:

- att övergödningen av vattnet minskas,
- att kontinuerligt hävda vegetationen på öarna,
- att vegetationen på havsstrandängarna årligen blir väl avbetad,
- att reglera fisket,
- att minska negativ påverkan på bottarna,
- att minska störningarna på fågellivet samt
- att beakta ökad kunskap om hotade och hänsynskrävande arter i reservatet i den löpande skötseln.

2003-12-15

Föreskrifter

Fisket i området är reglerat genom beslut av Fiskeriverket som innebär att hela området utgör fredningsområde. Fiskeriverket anpassar successivt reglerna i fredningsområdet och de vid varje tidpunkt gällande föreskrifterna finns i Fiskeriverkets författningssamling, FIFS 1993:30

Med stöd av 7 kap. 5§ miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

1. vidta åtgärder, som kan förändra bottenförhållandena såsom t ex gräva, invalla, dumpa muddermassor, tippa eller bedriva täkt av något slag,
2. lägga upp fartyg eller anlägga flytdockor,
3. sprida dispergerings- och andra kemiska medel inom vattenområdet,
4. anlägga odling av växt- eller djurarter inom vattenområdet,
5. spränga, schakta, gräva, dika, dämna, bedriva täkt för husbehov eller bedriva annan verksamhet som skadar områdets topografi och landskapets karaktär samt yt- och dräneringsförhållanden. Undantag gäller för rensning av befintliga diken.
6. bedriva täkt av berg, block, sten, grus, sand, silt, jord eller lera,
7. anordna upplag eller utföra fyllning eller tippning,
8. anlägga vägar,
9. uppföra radiomast, antenn eller framdra luft- eller markledning, eller framdra rör och ledning i vattnet eller på botten,
10. uppföra byggnad, vindkraftverk eller annan anläggning,
11. anlägga campingplats,
12. uppställa husvagn, husbil eller ankra med husbåt annat än på anvisad plats,

Det är vidare förbjudet utan Länsstyrelsens tillstånd att:

13. anlägga ny brygga, pir eller utöka befintliga sådana,
14. underhållsmuddra vid brygga eller pir samt deponera massorna,
15. utföra åtgärd som kräver bygglov,
16. anlägga byggnad för lantbrukets behov samt
17. fiska inom områden med tillträdesförbud enligt 7 kap 30 §, under perioden 1 mars – 30 juni.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten tåla sådana åtgärder inom området som:

- utmärkning och skyltning av reservatet,
- skötsel enligt skötselplanen t.ex. i form avverkning och röjning och
- undersökning och dokumentation av mark, vegetation och djurliv.

Med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken, om rätten att färdas och vistas i reservatet, är det för allmänheten utöver vad som annars gäller förbjudet att:

18. Tillträdesförbud

- beträda, fiska eller färdas med båt inom följande sju områden,
- a. från Forsbäck till Kungsbackaan,

2003-12-15

- b. vid Torkelstorp,
 - c. vid Tjolöholms strandängar
 - d. norra delen av Kalvö,
 - e. öarna Stora och Lilla Flataskär
 - f. ön Minkholmen och
 - g. öarna, Lönskär och del av Yttre Lön
- samtliga landområden med ett utanför liggande vattenområde av 50 meter under tiden from den 1 mars tom den 30 juni.
Områdena är markerade på beslutskartan, bilaga 4.
Undantag gäller för tillträde till fågeltornet vid Tjolöholm.
- 19. elda annat än på anvisad plats,
 - 20. tälta annat än på anvisad plats,
 - 21. uppställa husvagn, husbil eller ankra med husbåt
 - 22. parkera annat än på anvisad plats,
 - 23. förtöja båt vid boj med släpkätting eller liknande sätt som medför att bottenfaunan påverkas.
 - 24. varaktigt upplägga båt annat än vid befintlig hamn och brygga,
 - 25. störa djurlivet samt medföra lösspringande hund eller annat husdjur (kopplingstvång föreligger).
 - 26. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning,
 - 27. framföra motorfordon annat än på allmän- och enskild väg.

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd (SFS 1998:1252) enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen. Förvaltare för reservatet ska vara Länsstyrelsen.

Ärendets handläggning

Fjärekretsen av Svenska naturskyddsföreningen har i skrivelse till Länsstyrelsen den 23 juni 1975 anhållit om att Länsstyrelsen måtte "medverka till att ge Kungsbacka innerfjord med strandängar samma skyddsstatus som utmärker ängarna vid Torkelstorp-Äskatorp samt strandängar och kustvatten kring Ölmavik-Tjolöholm".

Med syfte att påskynda etablering av skydd för landets värdefullaste kust- och havsområden igångsatte Naturvårdsverket i juli 1993 projektet Marina reservat i Sverige. Kungsbackafjorden utpekades där som ett av de prioriterade områdena.

Länsstyrelsen beslöt 1998 att dela upp området i två delar, fjorden och Tjolöholmshalvön, för att påskynda införande av områdesskydd. Kommunen har därefter tagit fram underlag för Tjolöholmshalvön och ett koncept var klart 2000.

Länsstyrelsen i Halland beslöt (dnr 231-1270-90) 2000-09-22 att avslå förslag till naturreservat för Kungsbackafjorden.

Regeringen beslöt (M2000/4076/Na) 2001-12-20 att upphäva Länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet för ny behandling.

2003-12-15

Länsstyrelsen startade 2002-01-02 ny behandling av bildande av Kungsbackafjordens naturreservat (dnr 511-0027-02), med en geografisk omfattning i huvudsak enligt det ursprungliga förslaget och avgränsningarna för Natura 2000-området. Efter samråd har framställan gjorts till Fiskeriverket om att inrätta fredningsområde och meddela föreskrifter för fisket i det blivande naturreservatet. Fiskeriverket har i beslut 2002-12-17 inrättat fredningsområde och meddelat föreskrifter för området.

Förslaget har remitterats till ca 180 fastighetsägare, 12 myndigheter samt 25 föreningar och andra intresserade. Synpunkter har inkommit från 16 st fastighetsägare, 11 myndigheter och 8 övriga. Av synpunkterna framgår att det finns olika syn på behovet av ett naturreservat för området.

Länsstyrelsen har efter inkomna synpunkter på remissförslaget, beslutat att åter dela upp området i två delar med separata beslut för Kungsbackafjorden resp Tjolöholmshalvön.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövding Karin Starrin, ordförande, samt ledamöterna Lena Borgljung, Romulo Enmark, Lasse Järvsén, Leif Westerlund. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Erik Österberg, rättschef Per Widell, biolog Lars-Åke Flodin och planeringschef Arne Håkansson, föredragande.

Mot beslutet reserverade sig ledamoten Ingemo Johansson med motivering att beslutet inte är tillräckligt folkligt förankrat, vilket hon anser vara principiellt viktigt.

Karin Starrin

Arne Håkansson

Detta beslut kan överklagas till regeringen, se bilaga 9

Bilagor

1. Sändlista
2. Brukargrupp
3. Skötselplan.
4. Besluts-karta , skala 1: 60 000
5. Besluts-kartor, 14 st med fastighetsgränser, skala 1: 10 000
6. Skötselområdes-karta
7. Karta för restaureringsområden på öarna
8. Konsekvensbeskrivning enligt 8 kap regeringsformen och för betydelsen av små företags villkor.
9. Upplysningar om hur man överklagar.